



ЗАМІТКА

30 вересня 2014 року, №13-18 (181-186)

Газета Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту ім. Тараса Шевченка

НОВИЙ ЗАКОН – НОВІ ПРІОРИТЕТИ

Афанасій ЛОМАКОВИЧ, ректор інституту

Вищі заклади освіти України вступають в особливий етап своєї діяльності. Прийняття Закону України «Про вищу освіту» окреслює зміни, які регламентуватимуть діяльність ВНЗ упродовж наступних років, та обумовлює конкретні завдання на поточний навчальний рік.

Підготовча робота до поетапного впровадження названого Закону передбачає розробку системи заходів, чітких кроків, що стосуються різних граней діяльності навчального закладу. Це, зокрема, уцільнення навчальних планів у зв'язку зі зменшенням обсягу одного кредиту ЕКТС із 36 до 30 годин, зменшення максимального навчального навантаження науково-педагогічного працівника із 900 до 600 годин на навчальний рік, зміни у виплаті надбавок до посадових окладів науково-педагогічних працівників, реорганізація процедури ліцензування та акредитації у зв'язку зі створенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, припинення прийому на здобуття вищої освіти за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого спеціаліста та спеціаліста, фундаментальні зміни у діяльності педагогічного коледжу у зв'язку із вилученням із системи вищої освіти підготовки молодших спеціалістів на основі 9 класів та віднесення таких навчальних закладів до системи професійно-технічної освіти. Вводиться ступінь молодшого бакалавра (підготовка на основі повної загальної середньої освіти), ліквідується термін «рівні акредитації», змінюється перелік спеціальностей, галузей освіти і науки, за якими готуватимуться фахівці, та інше.

Окрім того, серйозні зміни торкнуться захисту дисертацій особами, які завершили навчання в аспірантурі та докторантурі, механізму нострифікації дипломів, окреслено нові підходи щодо автономії навчальних закладів, їх фінансування тощо. Все це вимагає серйозної, вдумливої, прогностичної діяльності колективу, спрямованої на реалізацію основних положень Закону.

2014–2015 навчальний рік ми практично розпочинаємо у новому статусі – гуманітарно-педагогічної академії. На сьогодні затверджено Статут Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка Тернопільською обласною радою та погоджено Міністерством освіти і науки України. Для реєстрації Статуту та отримання нового свідоцтва про юридичну особу розпочато процедуру реорганізації навчального закладу шляхом перетворення інституту в академію. Також окреслюються основні процедурні моменти, які будуть реалізовані впродовж двох наступних місяців, а також найвагоміші кроки щодо переходу до функціонування академії. Реорганізація інституту в академію є важливим досягненням у розбудові навчального закладу, оскільки створює певні гарантії для його самостійності та автономії.

Новий статус зобов'язує нас зробити акцент на підготовку магістрів, відкриття аспірантури, виконання докторських дисертацій, проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень, участь у міжнародних програмах, подальший розвиток інфраструктури академії тощо.

Треба вивчати питання щодо функціонування коледжу в системі професійно-технічної освіти з метою підготовки молодших спеціалістів, які вступатимуть на освітньо-професійну програму бакалавра за скороченим терміном.

Магістратура в майбутньому буде диференційованою: освітньо-професійна (1,5-2 роки) та науково-професійна (2 роки). Наш шлях, зрозуміло, перший – освітньо-професійна магістратура. Маємо підстави для ліцензування магістерської програми з фізичного виховання (завідувач кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання Довгань О.М. отримала вчене звання професора). Оскільки в минулому році створена кафедра педагогіки вищої школи (завідувач кафедри – професор Бенера В.Є.), є можливості для відкриття магістратури за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». У найближчій перспективі можна було б вивчити питання щодо відкриття магістерської програми «Управління навчальним закладом» (за типом), розпочати підготовку до ліцензування магістратури за спеціальністю «Мова та література (англійська)» (з огляду на виконання програми для отримання вченого звання професора Янковим А.В.), «Соціальна педагогіка» (доцент Данильчук

Л.О. завершила навчання в докторантурі й подала дисертацію у спеціалізовану вчену раду), «Дошкільна освіта».

У минулому році ми успішно пройшли чергову акредитацію всіх напрямів і спеціальностей. Найближчим часом отримаємо нову ліцензію та сертифікати. Але цей факт аж ніяк не дає нам підстав для самозаспокоєння. Треба шукати варіанти ліцензування нових напрямів підготовки та спеціальностей. Уже в цьому році є всі шанси ліцензувати підготовку бакалаврів та спеціалістів із «Соціальної педагогіки» за заочною формою навчання, можна вивчити можливості ліцензування цієї спеціальності у педагогічному коледжі.

Плануємо розширити перелік послуг щодо перепідготовки фахівців, що на сьогодні проходить за спрощеною процедурою. Навчальний заклад має всі підстави здійснювати перепідготовку спеціалістів із «Технологічної освіти», «Фізичного виховання» та «Біології».

Необхідно повернутися до питання ліцензування підготовки до вступу у вищі навчальні заклади. Це і додаткове академичне навантаження, і вид профорієнтаційної роботи.

Аналізуємо можливості ліцензування нових спеціальностей: «Здоров'я людини», «Фізична реабілітація», «Професійна освіта». Остання має різні спеціалізації: Комп'ютерні технології, Дизайн, Туристичне обслуговування, Документознавство та інші.

У новому Законі особлива увага звертається на освітню програму за спеціальністю «Богослов'я». І це питання варто вивчити. Рідко який навчальний заклад у структурі своїх корпусів має такий потужний храм. Вже зараз вивчаємо пропозиції від Департаменту освіти і науки Тернопільської обласної адміністрації щодо підготовки фахівців із християнської етики, повертаємось до запровадження спецкурсу «Християнська етика» на окремих спеціальностях.

Цілком логічно, що організація навчального процесу в цьому навчальному році буде складною. Енергетична криза торкнеться всіх галузей, у тому числі й освітньої. Ректорат прийняв непросте рішення перейти на шестиденний робочий тиждень, уцільнити на-



вчальний процес четвертими парами, теоретичне навчання завершити 1 грудня, сесію уцільнити до 7 грудня. Для студентів зробити канікули з 8 грудня по 15 лютого. Графіки навчального процесу у другому семестрі змінити залежно від ситуації. Незважаючи на ці рішення, знівелювати якісні характеристики підготовки фахівців ми не маємо права. І це, у першу чергу, залежить від складу кадрового потенціалу, систематичного внутрішнього моніторингу та грамотного аналізу результатів навчальної діяльності, а також від нашої самоорганізації і навіть патріотизму та самопожертви, що дає позитивні результати. Так, коли постало завдання вводити накази про перевід студентів на старші курси через систему ЄДЕБО, внутрішній контроль сприяв різкому зменшенню кількості студентів, які мали академзаборгованість.

В умовах загрози цілісності і незалежності України система виховання займає чільне місце. Безумовно, що упродовж останнього часу нація відроджується, зростає значення національної символіки



та національної ідеї. Такі тенденції найбільш характерні для молоді (і ми бачили це на прикладі Майдану). Це вселяє оптимізм. Але треба, щоб із молоддю працювали старші наставники не згідно наказу, а за покликом душі. Тому ми прийняли рішення призначити кураторів за бажанням. І ця ідея вже працює. У минулому році розроблено проект Концепції національно-патріотичного виховання, та система потребує вдосконалення і завершення, щоб стати основою для виховної роботи серед дітей і молоді.

Пріоритети наукової діяльності у Законі України «Про вищу освіту» визначають стратегію системної кадрової політики вищого закладу освіти. Для навчального закладу є визначальними розгортання наукової роботи шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі; забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності; налагодження міжнародних зв'язків та розвиток міжнародної діяльності в галузі освіти, науки, спорту, мистецтва і культури.

Згідно із визначеними Законом основними напрямками міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти такими напрямками міжнародного співпраці для вищого закладу освіти є участь у програмах двостороннього та багатостороннього міждержавного обміну студентами, аспірантами, докторантами, науково-педагогічними та науковими працівниками; створення спільних освітніх і наукових програм з іноземними ВНЗ, науковими установами, організаціями, зокрема у програмі ТЕМПУС; направлення осіб на навчання у закордонних вищих навчальних закладах.

Наукова та інноваційна робота у ВНЗ є невід'ємною складовою освітньої діяльності і проводиться з метою інтеграції наукового, освітнього і виробничого компонентів у системі вищої освіти. Організація наукової і науково-технічної діяльності університетами, академіями, інститутами є обов'язковою.

Слід наголосити на прикінцевих та перехідних положеннях Закону щодо підготовки наукових кадрів. Підготовка кандидатів та докторів наук, що здійснюється ВНЗ та науковими установами і започаткована до набрання чинності цим Законом, продовжується в межах передбаченого строку підготовки. Особи, які закінчили аспірантуру або докторантуру до набрання чинності цим Законом, мають право на захист дисертації протягом одного року. За результатами захисту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук та наукового ступеня доктора наук здобувачам наукових ступенів присуджується науковий ступінь кандидата або доктора наук та видається диплом кандидата або доктора наук. Науковий ступінь кандидата наук після набрання чинності цим Законом прирівнюється до наукового ступеня доктора філософії, а вчене звання старшого наукового співробітника – до вченого звання старшого дослідника. Особам, яким до набрання чинності цим Законом присвоєно науковий ступінь кандидата наук, за їхнім бажанням ВНЗ (наукова установа), у спеціалізованій вчєній раді якого (якої) захищено дисертацію, може видавати диплом доктора філософії з відповідної галузі науки.

Присвоєння вченого звання професора, доцента та старшого дослідника здійснюватиметься вченими радами ВНЗ (наукових установ) відповідно до законодавства і затверджується атестаційною комісією центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки. Наявність відповідного наукового ступеня або вченого звання є кваліфікаційною вимогою для зайняття науковим працівником відповідної посади.

Принципи і положення науково-педагогічної діяльності, визначені Законом України «Про вищу освіту», стали предметом детального вивчення на наукових семінарах, засіданнях кафедр, вчених радах факультетів і, без сумніву, будуть виконані якісно й у відповідні терміни.